

วารสารศาสตร์ฯ มธ. ประมวล 5 ปัญหา 4 ข้อเสนอ ต่อร่างก้ากับดูแลเนื้อหาฯ กสทช.

คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ร่วมกันจัดงานเสวนาเรื่อง สิทธิเสรีภาพสื่อกับพ.ร.บ.ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์: เสรีภาพสื่อในวันที่ไร้ออร์โมนส์ เพื่อวิพากษ์ถึงปัญหาเรื่อง หลักเกณฑ์การก้ากับดูแลเนื้อหารายการในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ....(ร่างก้ากับดูแลเนื้อหาฯ) และจัดทำข้อเสนอเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2556

คณะวารสารศาสตร์ฯ มธ. ได้ประมวล ปัญหาสำคัญ 5 ประการ ของร่างประกาศดังกล่าวจากงานเสวนาฯ ดังต่อไปนี้

ประการแรก เนื้อหาที่มีความกำกวมและคลุมเครือ เช่น คำว่า ความมั่นคงของรัฐที่กำหนดถึงเนื้อหาที่ ล้มล้างอำนาจในระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ” เรื่องศีลธรรมที่กำหนดถึงเนื้อหาที่ ก่อให้เกิดความเกลียดชังหรือลดคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ” และการห้ามนำเสนอที่ น่ารังเกียจ” หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน”

ทั้งนี้ ปัจจุบันฝ่ายที่ ทำงานเกี่ยวข้องกับกรก้ากับดูแลสื่อ หรือแม้แต่สื่อที่ทำหน้าที่เซ็นเซอร์ตัวเอง ยังมีกลุ่มการเมืองและกลุ่มทุน อีกด้วย ดังนั้น เมื่อถ้อยคำในกฎหมายมีความกำกวม ย่อมเปิดช่องให้เกิดการใช้ดุลพินิจตีความไปในทางที่ฝ่ายตนได้ประโยชน์ และเปิดช่องให้เกิดการเลือกปฏิบัติแน่นอน

ประการที่สอง ปัญหาของร่าง ประกาศฯ นี้ คือเป็นการเน้นกลไกการควบคุมมากกว่ากลไกการก้ากับ ทั้งที่กสทช.มีหน้าที่หนึ่งในการร่วมสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อให้เกิดการก้ากับดูแลกันเองของสื่ออย่างสร้างสรรค์ แต่ลักษณะของร่างฉบับนี้ ยิ่งส่งเสริมการใช้อำนาจของ กสทช.ในการสร้างกลไกควบคุมสื่อมากกว่ากลไกการก้ากับดูแล

ประการที่สาม เนื้อหาในร่าง ประกาศฯ มีความทับซ้อนกับกฎหมายอื่นๆ ที่กำหนดเอาไว้ ซึ่งมีความครอบคลุมและชัดเจนกว่า เช่น ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่าและบุหรื ทำให้การทำงานขององค์กรต่างๆทำหน้าที่ทับซ้อนกันไปมา

ประการที่สี่ ร่างประกาศฯ ฉบับนี้นอกจากไม่เปิดพื้นที่ให้กลไกกำกับดูแลตนเองขององค์กรวิชาชีพทำงาน ได้เองแล้ว ยิ่งเป็นการสร้างปัญหาในบรรยากาศของการปฏิรูปสื่อ และย่นการทำงานของสื่อกลับไปยังยุคที่ทำให้เจ้าของธุรกิจ เข้ามาแทรกแซงสื่อ

ประการที่ห้า หากร่าง ประกาศฯ ฉบับนี้นำมาใช้จริง จะมีปัญหาในการบังคับใช้ เพราะไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของธรรมชาติงานสื่อ เช่น การบังคับให้สื่อต้องนำเสนอเนื้อหาโดยเชิญผู้ที่อยู่ในความขัดแย้งทั้งหมดมานำเสนอ การบังคับให้สื่อต้องนำเสนอเนื้อหาข่าวที่เป็นกลาง การห้ามเสนอรายการที่จะตกเป็นเครื่องมือทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่ขึ้นกับการตีความ อาจส่งผลให้การนำเสนอเนื้อหาในรายการวิทยุและโทรทัศน์เป็นเรื่องขี้หมูราขี้หมาแห้ง เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว เนื้อหาของร่างกำกับดูแลเนื้อหาฯ ขาดเจตนารมณ์ที่จะให้เกิดการจัดสรรคลื่นอย่างมีคุณภาพและหลากหลาย ภายใต้กลไกการควบคุมวิชาชีพกันเองของสื่อมวลชน อีกทั้งยังขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่มุ่งคุ้มครองการทำงานและการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชน กล่าวคือ ร่างกำกับดูแลเนื้อหาฯ ละเลยเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจ

คณะกรรมการศาสตร์จึงได้ประมวลข้อเสนอแนะจากงานเสวนาฯ ต่อ กสทช. ดังนี้

ประการที่แรก ถ้อยคำที่กำหนดเอาไว้ว่าเป็นเนื้อหาต้องห้ามนั้น ยังถือเป็นประเด็นที่เปิดให้เกิดการถกเถียง แทนที่จะออกมาตรการ รัฐควรทำความเข้าใจว่า ที่สุดแล้วไม่ใช่เรื่องกติกากฎ แต่เป็นเรื่องความเชื่อ บางชุดที่ยังต้องปล่อยให้เกิดการถกเถียง โดยรัฐควรเริ่มจากการเชื่อมั่นในประชาชน คือนำอำนาจให้ประชาชน แต่ควรสร้างพื้นที่ให้ประชาชนถกเถียงแลกเปลี่ยนกัน

ประการที่สอง แทนที่เนื้อหาในร่างกำกับดูแลเนื้อหาฯ จะกำหนดเพียงรายละเอียดของการให้อำนาจผู้รับใบอนุญาตใช้ดุลพินิจของตนควบคุมสื่อ ผ่านการสั่งปรับหรือถอนใบอนุญาต ร่างกำกับดูแลเนื้อหาฯ ฉบับนี้ ควรศึกษากลไกอื่นๆที่จะรักษาสมดุลของสิทธิเสรีภาพกับประโยชน์สาธารณะ เช่น กลไก watershed ที่ใช้เรื่องกำหนดเวลาสำหรับเนื้อหาบางประเภท เช่น เนื้อหาที่อาจไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน สามารถนำเสนอได้ในช่วงเวลาเฉพาะที่กำหนดไว้

ประการที่สาม ในร่าง ประกาศฯ นี้ ควรมีเนื้อหาว่าด้วยการกำกับดูแลตัวเอง หรือการกำกับดูแลร่วม ดังที่กำหนดเอาไว้ในมาตรา 39 ของพ.ร.บ.ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ อีก

ทั้งนี้ยังควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่ให้รายละเอียดถึงวิธีการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ รวมถึงกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของทั้งผู้รับใบอนุญาตและกสทช.ด้วย

ประการที่สี่ กสทช. ควรสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งแทนที่จะเปิดการมีส่วนร่วมเพียงแค่ช่วงการประชุมพิจารณาซึ่งเป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็นในช่วงท้ายเท่านั้น กสทช.ควรมีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมกระบวนการยกว้าง กำหนดเจตนารมณ์ และกำหนดรายละเอียดร่วมกันทั้งกระบวนการ

ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเนื้อหารายการในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.... (ร่างกำกับดูแลเนื้อหา) ที่คณะกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหารายการ กสทช. เสนอต่อที่ประชุมใหญ่กสทช.ไปเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2556 ร่างดังกล่าวมีใจความถึงเนื้อหาที่ต้องห้ามนำเสนอในสื่อวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยขยายความจากมาตรา 37 แห่ง พ.ร.บ.ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่ห้ามนำเสนอเนื้อหาที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง อีกทั้งยังกำหนดมาตรการการดำเนินรายการที่เน้นควบคุมรายการเชิงข่าวอย่างเข้มงวด

#####

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม : คุณกนกพร พรหมบุปผา (kprombubpa@gmail.com)

: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โทร. 0 2696 6223